

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 50 >
 Helyben nuzzoz kötve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vulkre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszasadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 23.

Karaffa-világ Magyarországon.

A kvóta-emelés ellen oly erős áramlat mutatkozik Magyarországon a képviselő-választási mozgalmak folyamában, hogy a Bánffy-kormány Ausztriától kért segédelmet a magyar nemzet ellen.

Ne tessék ám azonban azt gondolni, hogy itt erkölcsi segedelemről van szó! Éppen nem. Ellenkezőleg nagyon is anyagi segédhadak forognak itt szóban.

Erre mindenki az osztrák börszelapokra fog gondolni, amelyek élükön *Rothschild* lapjával, a *Neue Freie Presse*-vel a Bánffy-miniszterium és a liberális kormánypart »méltányos és igazságos érzületét« emlegetik, amely őket utóbbiakat készíti, hogy — mint Bánffy szilágyosomlyói beszédében kijelentette — a magyar nemzet ne fogadjon el ajándékot Ausztriától, vagyis hogy a kvótát emeljük föl. A bécsi antiszemita lapok Bánffy mondását azonnal fölkapták és a magyar miniszterelnök eme szerencsétlen kijelentésével bizonyítják, hogy hát »az elzsidósodott Magyarország eddig borraalót huzott az osztrákoktól«, aminek hallgatólag, illetőleg amaz ügyefogyott kijelentésben foglalt beismeréseért most Lueger ráadja antiszemita áldását b. Bánffy Dezső ur ő exczellenziájára. Ebben tehát a szemita börsziáner és az antiszemita nagybécsi (Gross-Wien) sajtó a Lajtán túl csodálatra méltó egyetértéssel siet a magyarországi liberálisizmus segítségére.

Mi ezuttal még sem czélozunk Bánffyék eme segédhadaira.

Hanem arra az osztrák katonaságra, melyet a magyar alkotmányos felelős miniszterium Gráczból kikunyorált a közös hadügyminisztertől, hogy Magyarország választóit szuronnyal, puskatussal és gyorstüzeléssel meggyőzze a kvóta-emelés jótéteményeiről.

A gráci Ferencz József katonatanyában ugyanis a 7-dik számú, *Karintiai*, szlovén gyalogezred tizenkét százada ketős szakaszokká alakítva menetelési készenlétbe helyeztetett, hogy a Bánffy-kormány részéről jövő felszólítás következtében az első parancsra vasuti vonatra üljön és Magyarország ama pontjain teremjen, hol a kvóta-emelést legerélyesebben ellenzik, vagyis ahol a kvóta-emelés ellen »zendülés« van készülöben. Hasonló czélból menetelési készenlétben tartják a Grácban állomásozó 5-ik számú dragonos ezredet is.

Szlovén és cseh szoldateszkával remél tehát győzni a Bánffy-kormány. Nem elég tehát már a Magyarországon állomásozó katonaság, hanem idegenből, külföldről kell rekvirálni a segédhadakat, hogy a magyar választók szabad akaratának nyilvánulását megakadályozzák.

Idegen cserepárokat hiv segítségül Bánffy, amint egykor Zápolya behívta a törököt törvényellenes, nagyratörő tervei keresztülvitelére.

Karaffaék jönnek Magyarországra, hogy megmentsek Bánffyt a bukástól és a kormánypartot a megérdemelt kudarcától. És biztosak is lehetünk afelől, hogy Karaffa nem gázolt kegyetlenebbül a magyar vérben, mint fogják Bánffynak Karaffái tenni a kvóta-emelés érdekében.

Ez annyi, mint ostromállapotba helyezni egész Magyarországot. Ez annyi, mint statáriumot hirdetni az összes ellenzéki választókra és jelöltekre. Ez annyi, mint az országot a polgárháború s ha úgy tetszik a forradalom karjaiba kergetni, mert a nemzet szabadságszerető, alkotmányos érzületű és jogtisztelő része nem fog térdet-fejet hajtani az idegen szlovén s cseh szoldateszka előtt, amint őseink sem adták be derekukat Karaffának és társainak.

Isten óvjon minket tőle!

Avagy talán nem volna-e jobb, ha a kvóta-emelés veszélyével és az idegen katona-invázióval szemben az ellenzék egyértelműleg a passzív ellenállás sánczai mögé vonulna, mint az ötvenes években, semmint hogy az országot czéltalan vérontásnak kitegye?!

Ez csak Bánffyék malmára hajtáná a vizet.

A királyhoz kell alattvalói hűséggel fordulni s meg kell győzni, hogy Bánffyék csak a katonaság szuronnyával, dragonos lovak patkóival képesek magukat a felszínen tartani azzal az ellenzékkel szemben, melyről oly kicsinylőleg nyilatkoznak. Most még ideje volna, hogy nagyobb bajoknak elejét vegyüek.

De ha majd a vér patakokban fog folyni, akkor a felelősség érte Isten és emberiség előtt annál nagyobb, mennél bizonyosabb az, hogy ezt a válságos helyzetet az áldatlan egyházpolitikai törvények zúditották a Habsburg-dinasztia hű magyar népére.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Nyomor erdeje.

— Francziából. —

Irta: GOURDON DE GENOVILLAC.

Hideg téli estén egy ifju, bolyongása közben rengeteg erdőre akadt, melynek már megpillantása is elég volt arra, hogy rémületbe ejtse.

Roppant fák elsárgult kéreggel, kopasz ágakkal, melyeknek lábainál kúszó tövisbokrok fonódtak össze sűrű, kiirthatatlan bozóttá; keskeny kigyózó utakkal elágazva, hol ismét egybeolvadva, mint egy kioldhatatlan háló szálai: voltak az akadályok, melyekkel meg kellett küzdenie.

Gyorsan haladt az ifju. Valami gonosz sejtelem komorítá homlokát, s ez foglalhatta el gondolatait, mert nem vette észre, hogy mennél jobban belemélyed a rengetegbe, annál jobban tömörülnek a fák és ritkulnak az utak.

Ment szakadatlan.

De nemsokára, kétségbeesve, hogy nem tud kibontakozni a tömkelegből, kimerülve a földre hanyatlott.

Soká maradt így mozdulatlan, mert a hideg megdermeszté elsibbadt tagjait, a hosszú bolyongás kimerítette, s az éhség gyötrelmeit is mindjobban kezdé érezni.

Egyszerre a fájdalom hangos kiáltása szakadt el ajkáról, mit a távoli viszhang visszavert. Fölemelte fejét; három ember állott előtte, kiket jönni se nem látott, se nem hallott.

Megborzongott. A három férfi tekintete rá volt szegezve,

Az első hosszú aranyszövetű öltönyt viselt, mely szikrázó gyémántboglárokkal kirakott övvel volt derekához szorítva; oldalán kard csüngött.

A második fekete öltönyt és vérvörös övet viselt.

A harmadiknak kék vászon zubbonya, s durva bőrove volt; roppant fejszét tartott izmos markáiban, melyre rátámaszkodott.

— Mit keressz itt? — kérde a három vándor egyszerre.

— Meghalok, felelt az ifju, legyetek könyörülettel irántam.

— Mit akarsz hát? — kérdezek újból.

— Mennél hamarább kijutni ez átkozott erdőből.

— Válassz hármunk közül, mert elég lesz egyis kísérőül, de ezt neked kell kijelölnöd.

Az ifju tetőtől talpig méregette mindahárom alakot, kik nyugodtan várták a vizsgálat eredményét; azután azt választotta, aki aranyszövetű köntöst viselt, s akinek gyémántboglárja besugározta a környéket.

— Téged választalak, — mondá.

Különös mosoly vonult el az ismeretlen

jéghideg ajkain, s kezét nyújtá az ifjunak, mi alatt két társa eltűnt mint valami káprázat.

A borzalomtól némán fogta meg az ifju vezetője kezét és mentek.

Szélesebb futás volt az inkább; a fák elmaradoztak mögöttük és lépteik nesze szinte egy hanggá olvadt a nagy gyorsaságtól. De egy óra is elmúlt már s ők még mindég az erdőben voltak.

— Oh, oly fáradt vagyok, — nyögte az ifju lerogyva egy keresztút közepén.

— Az út hosszú még, s lábaink gyöngék arra hogy elérjük a végét; de tudod mit? — nemsokára fog erre menni egy lovas, vedd e kardot, s mihelyt melléd kerül döfd szívébe, tiéd lesz lova s te azon csakhamar czélhoz érsz.

— Irtóztató! ki vagy te, ki neken ily táncsot adsz?

— Én vagyok a *Bűn*, — felelt az ismeretlen.

— Menj! menj! kiáltott az ifju arczczal a földre esve.

Pokoli kacaj reszkettette meg a levegőt s az ifju egyedül maradt.

Felemelkedett: a másik két ismeretlen ellőtte állt.

— Mit keressz itt? — kérdeék tőle.

— Meghalok, — felelt az ifju, legyetek könyörülettel irántam.

— Mit akarsz hát? kérdeék újból.

A pénz s a választások.

A mammon megkezdte körutját a képviselőválasztások alkalmából és majd mindenütt örömrivalgással, ünnepélyes lobogó diszben fogadják, néhol még diadalkaput is emeltek méltóbb fogadtatására.

Ez az új uralkodó határoz most a polgárok legszebb alkotmányos jogának gyakorlása fölött.

Megjelenik minden elképzelhető alakban: cseppfolyós és szilárd, csengő-pengő és ropogó alakban; még a csendőrök szuronyai, a katonák puskáinak lövései sem egyebek, mint a nagy bankók apró pénzre váltva.

Kezdetben csak szemérmesen merészkedett föllépni Ő Felsőge. Titokban rendezte szépséges játékeit.

A képviselői mandátumok árát nem merték hangosan tárgyalni, mert akkor még a képesség, az érdem és a hazafiság csinált neki ideig-óráig sikeres versenyt; és akinek nem volt egyebe mint pénze, nem merészkedett gondolni sem arra, hogy törvényhozó legyen szabad polgárok országában.

De az erkölcsös érzék eltompult, az üldözés s erőszakoskodás pedig egyre vakmerőbben garázdálkodott, a bírvágy pedig növekedett és példát mutatott arra, hogy törvényhozónak lenni, nem igényel többé semmi értelmi, erkölcsi s hazafiai kvalifikációt, a vállalkozás nőttön nőtt és a pénz nyíltan proklamálta szuverenitását.

Az első kérdés, melyre a jelöltnek felelnie kell az, hogy van-e elegendő »alkotmányos« költsége. Aki tisztességes ruhában jár és feddhetetlen előéletű, értvén ezt a büntetőjog értelmében, a kellő pénzösszeggel bátran jelentkezhetik kormányparti jelöltnek. Bánffy báró megteszi »nemes« embernek, Perczel Dezső, a »polgári püspök« ráadja az áldást és megkapja a kerületet, még ha soha nem is volt annak területén, egy embert sem ismer benne, aki bizalmával megajándékozna, hogy az ő képét viselje a törvényhozó testületben és alkosson törvényt. Azonnal megmozdul mellette az egész közigazgatási apparátus: a főispán mozgósítja érdekében a fő és alszolgabirákat, körjegyzőket, anyakönyvvezetőket, bírákat, csendőrséget és a katonaságot; ha kívánja, kedvére leszuronyoz-

nak, agyonlőnek néhány ellenzéki választót; és a korcsmárosok gondoskodnak a halotti torról is, nemcsak a választók itatásáról.

Akinek pénze van: vegyen magának mandátumot. A kormányparti mandátum behozza a ráfordított költséget akár százszorosan.

Pénz ő felsége nem kér: mitől büzlük a hal. Néha nagyon Bokross, Pulszky Károly sorsára jut, de az csak egyéni ügyetlenség, mint a Miklós Gyuláé, a ki még mindig építi a boldvavölgyi vasból való fahidat és habár lemondatták főispáni állásáról, most mégis Bánffynak a jelöltje és mint ilyen élélhet száz esztendeig is mint a kormánypart egyik oszlopos tagja.

Vajjon ki merné ezt tagadni?

A választók, kik nincsenek kilencszáz-ezeren s a hivatalnokokat kivéve, mind a gazdagabb osztályhoz tartoznak, ezek ugyan megcáfolhatnának minket, de nem teszik.

Csak az ellenzéki választók s jelöltek szólhatnak föl ellenünk. Majd meglássuk megteszik-e?

De nem, örök gyalázat volna, ha a magyar nemzet pénz ő felségének bitor uralmát le nem rázná a nyakáról. Mi merjük hinni, hogy le is fogja rázni.

Választási mozgalmak.

Biharmegyében.

Blaskovich Sándor, Fekete-Bátoron.

Blaskovich Sándor tenkei képviselő jelölt, Dél után Fekete-Bátor községet látogatta meg. A határon küldöttség várta, melyhez a jelölt beszédet intézett. Ezután kocson bevonultak F e k e t e-Bátorra, hol elmondta programját. Délben itt is nagy bankettet tartottak, melyen több szellemes pohárköszöntő hangzott el. A nép rokonszenvesen fogadta a fiatal képviselő jelöltet.

A néppárt, hír szerint, bevárja a kedvező pillanatot és akkor lépteti föl jelöltjét.

A margittai-mandátum.

Előre láthatólag heves mérkőzés lesz a mandátum mert a bi h a r m e g y e i m a r g i t t a i választókerületben is. Eddig Faludy Árpádot emlegették jelöltül, azonban ez nem fogadta el a jelöltséget.

Ezalatt a kormánypart ugyancsak dolgozott

Felemelkedet: a harmadik vándor állt előtte. Eszébe jutott a másik kettőnek neve és menekülni akart, de az ismeretlen elfogta.

— Jöjj velem. Az út hosszú még, de az Isten megsegíti a szenvedőt.

Az ifju csodálkozva tekintett rá s odanyujtotta kezét.

Az ismeretlen csak lassan lépdelt előtte; azután fejszéje segítségével ledöntögette a fákat, új utat vágott a rengetegben és mondá az ámuló ifjunak:

— Végy föl egy fatörzset vállaidra és hozd mindenütt utánam.

És az ifju engedelmeskedett. Bár nagyon fáradt volt, alig érezte súlyát a rokkant fatörzsnek, mit vállain hordott.

Az ismeretlen szokadatlanul dolgozva az ifjuval együtt csakhamar elért az erdő szélére; előttük a roppant sík terült el, közepén gyönyörű kastélylyal.

S az ismeretlen mondá az ifjunak.

— Az erdő, melyben bolyongtál: a *Nyomor* erdeje. Emlékezz meg reá, s most tedd le terhedet.

Az ifju a földre vetette hatalmas terhét, mely ott tömör aranyá változott.

— Ki vagy te ki nekem ily jó tanácsot adál? kérdé az ifju elálmélkodva.

— En vagyok a *Munka*. — felelt az ismeretlen.

Örley Kálmán megválasztása mellett, s már biztosra is vették a győzelmet.

Azonban, vérmes reményeik valószínűleg hajótörést fog szenvedni, mert a volt képviselő; Baranyi Ödön párthívei legnagyobb részt csatlakoztak az ellentáborhoz.

Tegnap aztán felszólították Dr. Vári Szabó Bélát, nagyvárad 48-as jelöltet, hogy lépjen fel 48-as pogrammal. Vári Szabó Béla, ki nemrég midősse 30 szavazattal bukott el Margittán, a jelöltséget, mint értesülünk, elfogadta.

Hírlik, hogy Bakonyi Samu debreczeni ügyvéd is fel akart lépni e kerületben. Azonban ha szándéke is volt a fenti fordulat miatt, bizonytalansággal visszalép.

A *hosszú-pályi-i* kerület szabadelvű pártja megtartotta szervezkedő értekezletét s jelöltül Fráter Barnabás derecskei főszolgabíró kiáltották ki, aki elfogadta a jelöltséget. A 48-as párt jelöltje Marjai Péter nagylétei ev. ref. lelkész.

Ugrán is megtartotta Tiszai István programbeszédét, mondva-csinált lelkesedés mellett. A főkolompós volt a fogadtatásnál és az egész korteskedésnél Kohn Miksa, aki egymásután tartotta a lakosság nevében (?) a dikciót.

Szilágy megyében.

A *zilahi* mandátum, mely eddig a függetl. és 48-as párt tulajdona volt, az idei választásoknál erős küzdelem tárgyát fogja képezni. A kormánypart, mely ezen kerületet elakarja hódítani. Dr. Várad Gábor ügyvédet léptette föl, ki programbeszédét f. hó 20-án tartotta meg. Beszédében többek között a közg. államosítására vonatkozólag megjegyzi, hogy nem az özszes közigazg. fog államosítani, hanem csak az általános és országos érdekű dolgok, a helyi érdekű dolgok ezután is a megye hatáskörében maradnak meg. A közös vámterület szükségképpen fentartandó, addig, míg a külfölddel kötött kereskedelmi szerződések le nem járnak. A kvóta felemelésébe — ugy a mint azt követeli, semmi szín alatt be nem egyezik. Az alacsony buzaárak nem sokáig fognak tartani, mert a kormány olesó tarifát fog életbe léptetni, különben is a gazdák befogják látni, hogy ilyen alacsony árért nem érdemes buzát termelni, és annak nagyobb mennyiségű termelésével fölfognak hagyni (más szóval azok előbb tönkre fognak jutni.) Végül felemlíti, hogy a függetlenségi és liberálisok között egyáltalán semmi különbség sincsen, mind a két párt Magyarország függetlenségét kívánja, azzal a különbséggel, hogy az egyik azonnal, a liberálisok pedig fokozatosan, lépésenként óhajtják azt elérni. Beszédét természetesen — ütőkártya gyanánt — ígérettel, a helyi érdekek kielégítésével fejezi be, megnyugtatóan a zilahiakat, hogy egy csomó iskolát kegyelmesen államosítani fognak, a gymnasiumot pedig magasabb államsegélylyel ajándékozzák meg. A beszédet mintegy 200 jobbára nem választó hallgatta végig.

Az ellenzék jelöltje Dr. Lipkay Kálmán szegedi ügyvéd. Programbeszédét 18-án vasárnap tartotta meg a piacon egybegyűlt nagyszámu független polgár előtt, követelvén ő is a függetlenségi párt ismeretes nemzeti törekvéseinek és eszméinek megvalósítását.

A kormánypart tehát felvette a küzdelmet, hogy elhódítson magának egy kerületet. A kerület ellenzékének vezérférfiai teljes erőmegfeszítéssel iparkodnak, különösen a románajku választók megnyerésével a zászlót diadalra vinni.

A *diósadi* kerületben valami Salamon nevezetű pesti izraelita ügyvéd lépett föl kormányparti programmal (egy a negyven közül). Függetlenségi ellenjelöltje az országos híri és Sipulus álnéven ismeretes Rákósy Viktor. Ennek az izraelita urnak igen sok pénze lehet; eddig még ugyancsak 14 ezer forintot osztogatott szét, hanem kilátás van még egy kicsit többre is. Hanem azért egy kis baj van, mert a diósadi ellenzéki választók közt mindinkább kezd megszilárdulni azon szándék, hogy »huzzuk meg jól az izr. urat, aztán szavazzunk Rákósy urra.« Sok szegény ember kapja így vissza az adóját, némelyik többet is.

Igy állván a dolgok Rákósy megválasztása bizonyosra vehető.

— Mennél hamarabb kijutni ez átkozott erdőből.

— Válaszsz kettőnk közül, mert elég lesz egy is kíséretül, de azt neked kell kijelölnöd.

Az ifju tetőtől talpig méregette mindakettőt, s arra mutatott aki a fekete öltönyt és vérvörös övet viselt.

— Téged választalak, — mondá.

Az ismeretlen szó nélkül, mosolyogva nyujtá kezét az ifjunak, mialatt társa eltűnt, mint valami káprázat.

A borzalomtól némán fogta meg az ifju vezetője kezét és mentek.

Egy órája mentek már, mikor elértek egy örvény széléhez honnan zokogás és nyögés hallatszék föl.

— Oh oly fáradt vagyok, — nyögte az ifju összerogyva.

— Az út hosszú még, s lábaink gyöngék arra, hogy elérjük a végét; azért ide vezettelek, hol megtalálod az egyetlen módot mely megszabadít e rettentő helyzetből. Ez örvény mélyén van a halál; vesd bele magad, ott vége szakad minden kinnak.

— Irtóztató! ki vagy te, ki nekem ily tanácsot adsz?

— En vagyok a *Kétségbeesés*, — felelt az ismeretlen.

— Menj! menj! — kiáltott az ifju arccal a földre esve.

Pokoli kacaj reszkettette meg a levegőt, s az ifju egyedül maradt.

Debreczenben.

A függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága ülést tartott, hogy a képviselőjelöléseket megejtse. A gyűlésen jelen volt Thaly Kálmán is, a pártnak I. kerületbeli jelöltje. A függetlenségi párt a II. választókerületben Dicsőffy József ev. ref. lelkészt jelölte, ki a jelöltséget hajlandónak nyilatkozott elfogadni. A III. kerület jelöltje pedig Szunyogh Bertalan, ujfehértói birtokos lesz, ki a jelöltséget szintén elfogadja.

— *Nagyszombatban*, itt, a nagyszombati kerületben Zichy Nándor gr. vállalta el a jelöltséget a reménybeli miniszter Emmer Kornél dr. kuriai bíróval szemben.

— *Mezőkeresztesen* (Borsodmegye) Sturmman György függetlenségi és Miklós Gyula kormánypárti mérkőznek egymással. A két jelölt emberei Cserépfalván összekaptak és dulakodás közben egy Miklóspárti, névszerint Papp András, a ki éppen ezen a napon kapta ki a község előjáróság bizonylata nyomán a Bük Sebe-féle alapítvány 100 forintos díját becsületesen, józan magaviseletéért, Sturmman egyik hívének fiát, (ki a bandérium tagja volt) minden szó nélkül az uton leszúrta. Néhány percz múlva a szerencsétlen áldozat meg is halt.

— *Morva-Szt.-Jánosról* írják: Kerületünkben a liberálisok részéről hallatlan korrupció ütetik. A jelszó: »Kubinát mindenáron megbuktatni.« Nyíltan dicsekednek, hogy 530 szavazó neve hibásan van írva s ezeket okvetlen elutasítják. Egészen stomfai választásra lehetünk elkészülve.

— *A löcsei kerületben* a kormánypárt részéről Engelmayer József löcsei törvényszéki elnök a jelölt, a ki Löcsén elmondotta programbeszédét és azután mintegy 20 kocsiállító kísérettel, Sz.-Váraljára érkezett, ahol szintén megtartotta programbeszédét. Az uton visszafelé provokálták az almási néppártot, mire ez botokkal és kövekkel felfegyverkezve megtámadta őket és heves harc fejlődött ki a két fél között. Több sebesülés is történt, a többek között Mattyasofszky, volt sárosi főispán orrát szintén beütötték. Az izgatottság, főleg Szepes-Váralján nagy, folytonos tumultusok vannak napirenden, még a városi főkapitány is felkötve hordja a kezét egy ütés következtében.

— *A gönczi kerületben* Bánffy a legmelegebben ajánlja Mezei Ernőt, a kinek a kedvéért a csendőrséget, járásbírótságot, vasutat, szóval mindent megkaphatnak a göncziek még pedig azonnal a választások után. Mikor ennek nem igen akartak hitelt adni, táviratoztak Budapestre, ahonnan Mezei Ernő a következő választást küldötte még ugyanazon a napon:

— Bánffyyal értekeztem. Mezey.

Ez a távirat aztán kézről-kézre járt, csak-hogy a minden hazugságra kész korteshad így olvasta fel, hogy:

— Bánffyyal érkezem.

Nosza lett erre nagy lótas-futás. A szolgabíró nem tudta mitévő legyen. Fűzi János ev. ref. lelkész állott a fogadó-bizottság élére, a mely Mezei Ernő zászlói alatt kivonult a vasúthoz — Bánffyyt fogadni. A tüzoltók diszbe ültözködtek, gróf Pálffy nagy estélyre készült, a Mezei Ernő pártja az ablakokat kivilágította — a Bánffyy tiszteletére.

És megérkezett Mezei Ernő — egész egyedül. Egy maroknyi Bánffyy sem volt vele. A felültetett elvtagadók az egész kerület kaczag. Mezei ellenfele csak a nemzetipárti Zichy Jakab gróf.

— *A kecskeméti alsó-kerület* néppárti jelöltje, gr. Zichy Nándor ellen rendezett otromba tüntetés közben egy neki szánt záptojás mégis csak talált, de nem ám a néppárt vezérével, hanem Szappanos Istvánt, felső-kerület Kossuth-párti vezérével, a kiről azt mondják, hogy nem állott távol a tüntetés rendezésétől.

— *A mádi kerületben* maga a főispán, Molnár Viktor vezeti a korteshadat Andrassy Gyula érdekében Bernáth Béla ellenzéki ellen. A főispán a főszolgabíró által a mai napon Szerencsen a Bernáth-párt szavazóit egyenként hivatja magához és személyesen kapacitálja Andrassy Gyula gróf részére. Hol van itt a

szabad választási jog és az igazság? — Ki hitte volna, hogy a mádi kerület derék polgárai olyan naivok, hogy a Bánffyy kormányzása alatt még szabad választói jogot és igazságot keresnek? Találják fel az igazságot önmagukban és érvényesítsék választói jogukat szabadon minden presszió ellenére ellenzéki jelöltjük mellett. **M.**

— *Dorozsmán* Enyedy Lukács vasárnap mondott programbeszédet; vagy 50 kocsis kísérete oda a 5 frt fizetésért, Dorozsmáról Horgosra ment Enyedy, de alig akarta meghallgatni az odavaló lakosság, sőt megtörténik az odavaló lakosság, sőt megtörtént az is, hogy egyik magával hozott berugatót választója kijózanodott és a programbeszédbe belekiáltotta:

— Hazudik az ur! Megváltoztatta nevét, megváltoztatta hitét, megváltoztatta elvét, nem hiszünk az urnak!

Ezt a választót aztán nem vették fel többé a fizetett szekerekre. Gyalog kellett haza bandukolnia Dorozsmára. Asbóth Jenő megválasztása feltétlenül bizonyos. Hire jár, hogy Enyedy Lukács visszalép. **M.**

— *Egerben* óriási megbotránkozást keltett a a korteskedés, a mit a pénzügyminiszter mellett közegei elkövetnek. Krausz pénzügyigazgató magához rendelte az ellenzéki korcsmárosokat és tudokra adta, hogy a kik nem szavaznak a kormánypártra, azoktól az italmérsi jogot elvonják és pénzbírsággal sújtják őket. Már két korcsmárostól minden tárgyalás nélkül, egészen rövid uton el is vonták az italmérsi jogot, pusztán azért, mert ellenzékiek. A dohánygyári igazgató a munkásleányokat azzal fenyegette, hogy a kinek édesapja nem szavaz a kormánypártra, az elveszti kényerét. Az ellenzék végrehajtó-bizottsága mindezeket a visszaéléseket táviratilag bejelentette a pénzügyminiszternek, mint illetékes hatóságnak. **M.**

— *Nagybányáról* írják, hogy ott az ellenzék Láng Lajos kormánypárti ellenében Lovrich Gusztáv fővárosi ügyvédet léptette föl. A liberális lapok egész hasábokat írnak arról a lelkes fogadtatásról, melyben Nagybányán Láng Lajost részesítették. Hát az egyszerűen nem igaz. Amidőn belekezdett programbeszédébe, zajos abczugolásban törtek ki a választók s meg sem akarták hallgatni.

— Abczug!

— Hallgasson! Minek jött ide!

— Ki küldte ide. Menjen oda, ahonnan jött!

S más efajta kiáltások hallatszottak s csak a higgadtabb ellenzéki férfiak közbelépésének köszönhető, hogy nagyobb botrány nem történt.

Este, amidőn a Wekerlének rendezett faklyásmenet alkalmával Láng ismét szólani akart, a zajos jelenetek ismétlődtek.

A nagybányai polgárság elkeseredése úgy Bánffyy Dezső báró, mint a kormánypárt ellen végtelen nagy. Még a kormánypártiakat is igen kinosan érintette az, hogy Bánffyy báró az ő megkérdezésük nélkül küldött a nyakukra jelöltet s ugyszólván gyámság alá helyezte őket. Ez az eljárás a kormánypártiak közül is számokat az ellenzék táborába kergetett, Lovrich Gusztáv megválasztása bizonyos. **M. A.**

— *Az ipolysághi kerületben* Zichy Jenő gróf ellen mindent elkövetnek Festetics Andor gróf érdekében, a kit a kerületben még soha sem láttak. A szabadelvű párt végrehajtó-bizottságának elnöke, Müller Antal a törvényszék és bíróságok, meg a többi hivatalnokokhoz bizalmas levelet intézett, melyben félreérthetetlen módon becsitálja őket a 28-án megtartandó választásra; esetleges szükség esetén a sürgönyi értesítésre utiköltséggel együtt már 26-án az illetők kezei között lesz . . .

Müller Antal,

a szabadelvű párt végrehajtó-bizottságának elnöke.

Esterházy Miklós Móríc gróf a revizióról és adóról.

A néppárt egyik lelkes vezére Esterházy Miklós Móríc gróf, mint a rác-almás kerület képviselőjelöltje, Eresiben is tartott programbeszédet, a melyből adjuk a következő nagy értékű részleteket:

A revízió.

Tudják, hogy a mult országgyűlés alkalmával a liberális kormány az egyházpolitikai törvények hosszú sorozatát hozta javaslatba. Tette ezt a nélkül, hogy a nemzetet megkérdezte volna. (Igaz, ugy van!) Mert jól tudják önök, mélyen tisztelt választópolgárok, hogy akkor, mikor a mult választások előtt a képviselőjelöltek bejárták az országot, polgári házasságról, polgári anyakönyvekről szó sem volt. (Helyeslés.) Csak azt hangoztatták, a liberálisoknak kell győzelemre jutnia és így álzászló, hamis jelszavak köré csoportosult a nagy többség az országban és ekkor váratlanul és meglepetésszerűleg kijelentette a miniszterelnök Wekerle Sándor dr., hogy igenis, szükséges Magyarország államisége. Magyarország állami eszményének megszilárdítása érdekében követelni kell, hogy a polgári házasság létesüljön, hogy az megszavaztassék. Mi, a kik szerencsések voltunk akkor Zichy Nándor gróf zászlója köré csoportosulhatni, a főrendiházban szemébe mondtuk akkor a miniszterelnöknek, hogy igenis, mi is hű fia akarunk lenni az országnak, mi is szívünkön hordjuk nemzetünk sorsát és hogy mi is zászlónkra irtuk a magyar államosítás megszilárdítását: de azt az okoskodást el nem fogadjuk, hogy ezek megvalósítása érdekében szükséges, hogy a polgárok lelkiismereti szabadsága megtámadtassék. Azt mondják, hogy a magyar állameszme megszilárdítása kedvéért hozták be az egyházpolitikai törvényeket. Hát mélyen tisztelt választók, mi annak idején ezen állítást megezáfoltuk, annak idején a főrendiházban, de fájdalom, akkori törekvésünk, igyekeztünk nem sikerült.

Azt hangoztatják és kívánják, hogy a magyar állam szilárdan megállja helyét az európai nemzetek sorában, de ehhez tisztelt választópolgárok kell, hogy Magyarország megmaradjon keresztény államnak.

Már pedig az egyházpolitikai törvények elszakították Magyarországot keresztény népet azon alaptól, mely ugyszólván Magyarország anyja, Magyarország táplálója volt.

Mert mióta voltunk mi számbavehető állam? Azon pillanattól fogva, mióta szent István királyunk elvezette nemzetünket azon forráshoz, a mely soha ki nem apad és a mely forrásból hitünk szent erényei a hit, remény és szeretet fakadnak. Szóval számbavehető állam lettünk azóta, mióta első királyunk a magyar nemzetet kereszténnyé felavatta.

Azt mondják, hogy időszerűtlen dolgot művelünk akkor, midőn a revízió sürgősségét hangoztatjuk. (Nem áll!) Hát igenis mi azért sürgetjük a revíziót, mert nem akarjuk azt, hogy Magyarország keresztény lakossága továbbra is abban a boldogtalan sorsban maradjon, a melybe azt az egyházpolitikai törvények sodorták, hogy t. i. minden keresztény állampolgár kénytelen felvetni magában, vajjon meghajoljon-e az állam törvénye előtt, vagy küvesse Isten parancsát. (Zajos helyeslés.) — mi azt nem akarjuk, hogy az állampolgár ne álljon harcban a keresztény emberrel és ezért a revíziót ne követeljük. (Helyeslés.) Mert nem igaz az, hogy az egyházpolitikai törvények letesítették azt a békét, melyet ők hirdettek, melyet elérni akartunk.

Meg voltunk mi békeségben, mig Wekerle dr. be nem hozta az egyházpolitikai programot. (Igaz, ugy van!) Addig felekezeti harcokról, felekezeti türelmetlenségről sem én, sem önök sohasem hallottunk. (Zajos helyeslés.)

Nem közigazgatási, nem adminisztratív törvény volt a polgári házasság, támadás volt az minden felekezet ellen és itt kivételt egyetlen egy felekezet sem képezhet. Itt testvérek vagyunk mi mindannyian. katolikusok, lutheránusok és minden pozitív vallás hívői, kik a vallástalan irány ellen küzdünk. (Hosszas éljenzés.)

A keresztény hitelvek ellen intézte támadását a kormány, midőn az egyházpolitikai törvényeket behozta. Mi e törekvés ellen állást akarunk foglalni, mi követeljük, hogy Magyarország keresztény népe kezét fogjon egymással, hogy testvériesen hangoztassuk az országban, miszerint kell és szükséges, hogy a vallás képezze alapját nemcsak a törvényeknek, de a közigazgatásnak is. (Lelkes éljenzés.)

Mi nem haszonlesésből, nem önérdékből, kibontottuk a néppárt zászlóját, körül hordoztuk azt minden községben. a nép akaratát, kikértük beleegyezését és mikor meg voltunk győződve hogy a nép támogatni fog, kiálltunk a küzdő-téren és kezünkben kibontott zászlóval, elkiáltottuk magunkat: **Éljen a néppárt!** (Zajos helyeslés.)

Első követelésünk, hogy keresztény Magyarország létesüljön, hogy a magyar keresztény nép akaratára érvényre jusson, mi tiltakozunk az ellen, hogy istentelen törvényeket alkossanak az országban, de követjük, hogy a törvényhozási kiengesztelje a magyar népet, hogy jóvá tegye botlását, melyet elkövetet a múltban és hogy az az istentelen egyházpolitikai törvények élet vegyék el, azok vonják vissza. (Élénk helyeslés.)

Nagyon könnyen mondhatnám, hogy így meg amugy fogunk tenni, de én senkit ámitani nem akarok. Azt azonban határozottan mondhatom, hogy sem én, sem elvárataim ezt a néppárti zászlót czerbenhagyni nem fogjuk, hogy a revíziót követelni fogjuk és rajta leszünk, hogy a revízió kérdése az országban aktuális legyen. (Helyeslés.) És ígérem, hogy egyetlen pártot vagy kormányt támogatni nem fogunk, a mely a revíziót sürgetni nem fogja. (Lelkes éljenzés.)

Az adó.

Minden párt felveszi programjába, hogy igenis azon lesz, hogy a kisiparosok, a kisgazdák sorsán javítani fog. De hát, tisztelt választók, harmincz éve körülbelől, hogy feléledt Magyarország alkotmányos élete, azóta különféle pártok foglaltak helyet az országban és ezen különféle pártok közreműködésével hozták meg azon törvényeket, melyeket mi ma élvezzük. De hát élvezzük-e? Javitottak-e ezen törvények a nép sorsán? (Dehogy! Rontottak! Tönkretettek bennünket!) Mikor megindult az alkotmányos élet, tiszta örömben uszott az ország. Az anya boldogan szorongatta kebléhez gyermekét, mert benne látta a jövő kor választóját, ő benne látta azt, a ki majd élvezni fogja a magyar alkotmányt.

A liberális rendszer közel 25 év óta uralja ez országot. Liberálizmus! Önök tudják, mit jelent ez.

Mennyit ígértek a liberálisok mikor huszont év előtt először hangzott el ezen program. Eget-földet, és ime ma midőn ezen urak ünnepelesen kijelentik, hogy ők most már megvannak elégedve, az egyházpolitikai program betetőzte munkájukat: akkor Magyarország népe kénytelen tiltakozni a liberálizmus ellen és hangosan kijelenteni, hogy semmi, a mit ígértek, be nem tartott, hogy ámitás volt a liberálizmus minden szava. Ez hát az ő győzelmük. (Hosszantartó helyeslés és éljenzés.) Ha bejárjuk az ország községeit, ha meghallgatjuk elváratainkat egyenkint és összesen, folyton csak tiltakozással találkozunk és mindig a nép tiltakozó szavát halljuk.

Azt hiszem mélyen tisztelt uraim, hogy önök valamennyien érzik annak a szükségét, hogy az államnak legyen pénzforrása. Ezen pénzforrás az adózó polgárok kezében van léteve. Kell, hogy adók fennálljanak, és szükséges, hogy az állam bizonyos kiadásai fedeztessenek. De kérdem, igazság-e az, hogy egy kormány vagy egy állam annyira megterhelje az ország polgárait, hogy minden lakos csak azért működik, fáradozik és dolgozik, hogy adóhátraléka ne legyen. (Helyeslés.) Én azt hiszem, hogy minden kormánynak feladata gondoskodni arról, hogy a szükségletek fedezete befolyon, de, hogy azonkívül maradjon is az adófizető honpolgárnak. És azért feladata a kormánynak a törvényhozási keretében arról gondoskodni, hogy szükségtelen kiadásokkal ne terheljék az adózó polgárokat. (Helyeslés.)

Már pedig ilyen szükségtelen kiadás, hogy egyet említsék, az a sok pénz, a mit az anyakönyvvezetők fizetésére fordítanak.

Azt mondták, hogy hiszen nem az állam fogja azt fizetni, nem mi vesszük meg az országon azt a 800,000 forintot, hiszen az közgazgatásilag lesz rendezve. De hát ez mit jelent. (Halljuk!) Nem-e azt, hogy a községek kénytelenek pótdadó utján beszerezni a szükségletet, a mi az anyakönyvvezetői irodába szükséges; a község kénytelen pótdadó utján fizetni

a segédjegyzőt, a hol az nem volt, vagy kettőt fizetni ott, a hol azelőtt csak egy működött. (Helyeslés.)

Hát ez a pénz nem az adózók zsebéből kerül ki? És igazat mondot a kormány, midőn nekünk azt mondotta, hogy szavazzuk meg az anyakönyvvezetést, mert nem fog pénzbe kerülni? (Zajos helyeslés.)

Kétszeres pénzt fizetünk, hogy legyen iroda, meg segédjegyző, de az élet e törvények káros hatását másképp is igazolja. (Igaz! Ugy van!) A szegény lelkészhez el vem megy a hitehagyott ember és a lelkész eszik csekély jövedelmétől, de azért követelik tőle, hogy imádkozzék mindennap, hogy: Uram, add meg nekünk mindennapi kenyerünket, midőn az emberek elveszik ezt tőle. (Hosszú éljenzés.)

A gazdasági kérdések egyik legfontosabbika az adózás kérdése. Ma úgy vagyunk, hogy fizetünk sokat, igen sokat, de hogy miért annyit és mire, azt nem tudjuk. A néppárt adóreformot akar, követeljük, hogy minden adózó polgár ellenőrizhesse az adóhivatalt. Most én nem habozom kimondani, de talán tíz ember sem akad e gyülekezetben, a ki határozottan meg tudná mondani, hogy hogyan kezeltek az adók? (Helyeslés.) Én meg vagyok győződve, hogy itt e községben visszaélés nem történik, de sajnos a legtöbb helyen nem úgy van; **hol hátralékok, hol többletet tüntetnek ki és az ember bámul, mert nem tudja honnét van e hátralék?** Megkérdézi a jegyzőt, igen sok helyen még azt sem tudják. Hát nem igazságtalanság-e az, hogy mi kényszerülve vagyunk fizetni és azt sem tudjuk, hogy hová fordítják pénzünket?

Én nem tagadom meg az adót, ha van. szívesen fizetek, de azt követelem, hogy tudjam előre, hová és mire fordítják. (Hosszas éljenzés.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Október 25. A nagyváradi polgári lövészegyesület zárlővészete a Rhédey-kerthben.
 28. Képviselő-választás Nagyváradon és Biharmegyében.
 29. A Kossuth-szobor leleplezése Bihar-Diószegen.
 November 29. A biharm. nőegylet árvaházának megnyitó ünnepélye és az Erzsébet-táncszertély.

* **Általános kihallgatás.** Ő Felsőge a király október 26-án, általános kihallgatást ad a budai királyi palotában. Ő Felsőgeének Budapesten leendő tartózkodása alatt nem is lesz több audiencia.

* **Vaszary Kolozs biboros herceg-primás,** mint részvétellel értesülünk, már hetek óta gyengélkedik és nemesak hogy a szobát kénytelen őrizni, de látogatókat sem fogadhat. Ő eminenciája az országgyűlés berekesztése óta folytonosan gyengélkedik.

* **Meszlényi Gyula szathmári püspök** lenjárván Hevesmegyében fekvő uradalmában értesült, hogy a lefolyt nagy sertésvész nemesak az ő gyönyörű sertésfalkáit, de az uradalmi cselédségnek sertéseit is majd mind elpusztította. Az alkalmazottjainak sorsát atyailag szívén viselő nemeslelkű főpap azonnal több száz darab sertést osztott ki cselédjeinek kárpótlásképpen — daczára, hogy a saját állománya is nagyon megapadt.

* **Badeni ezüstlakadalm.** Ő felsége Badeni miniszterelnökhöz a következő üdvözlő táviratot intézte. »Örömteljes részvétellel és változatlan bizalmam bizalmával emlékezem meg az Ön szép családi ünnepélyéről és Önnek és a grófnének legszívelebb szerencsekívánataimat küldöm.« — Lajos Győző főherceg szintén üdvözlő táviratot küldött Badeninek.

* **Kossuth-szobor leleplezés B.-Diószegen.** Bihar-Diószegen holnap október hó 24-én leplezik le a Kossuth Lajos szobrot, melyet a község és a környék lakosainak adományából állítottak. Ez emlékmű igen jól sikerült mell-szobor. A leleplezési ünnepélyre Nagyváradról és az Érmellékről sokan mennek Diószegre; azonkívül K o s s u t h Ferenc is jelen lesz ott,

Ez alkalomból ma este a 7 órai gyorsvonattal ideérkezik Kossuth s a Fekete Sasban tölti az éjt. A szombat reggeli székelyhídi vonattal utazik Bihar-Diószegre. A nagyváradi 48-as párt óvácziókkal fogadja ma este a vasuti pályaházánál.

* **Apácza ápolók a közkórházban.** A vármegyei kórházi választmánynak sikerült megvalósítani azon régi tervet, hogy a biharmegyei közkórházban a betegek ápolását apácákra bízassák. A Szent Ferenc-rendi betegápoló nővérek jönnek a közkórházba Bajorországból, az anya-házból már megérkezett a szerződés aláírva Biharmegyéhez. A szerzetnek Magyarországon, Nagy-Szebenben már vannak tagjai s valószínűleg ezek közül, akik tudnak magyarul és románul, jön Nagyváradra 14 betegápoló, 1 főnöknő és egy aki a részükre főz s őket gondozza. A betegápolást 1897. január 1-én veszik át.

* **Aranyelet Nagyváradon.** A tegnapi nap folyamán még nem sikerült, az osztozótól elkobozni a talált aranytárgyakat. A tegnapi közleményünkben említett melitt azonban már megkerült. A kéznél levő tárgyakat megvizsgáltatta a rendőrség és szakértő emberek, a legfinomabb aranynak mondják.

* **Az angol legitimisták.** Angliával tudvalevőleg van egy legitimista párt, mely tagadja Viktória királynő jogát a trónra és IV. Máriának hódol, aki a Stuart házból származik. Ez a párt tavaly levéلبélyegeket is készített a jogszerű királyné arcképével és minden évben ad ki egy Tbe legitimist Kalender című naptárt. E naptár teljesen orthodox felfogású. Anglia, Skócia és Irland királynéja IV. Mária, aki 1875. november 25-én követte nagybátyját Ferenc királyt. Ez a Mária nem más, mint Mária Terézia este-modenai hercegnő, Lajos bajor kir. herceg neje és Bajorország jövendőbeli királynéja. A most megjelent 1897-iki naptárból még közöljük a következő érdekes adatokat: Francziországban II. Lajos Fülöp uralkodik (József kir. herceg leányának a völegénye), Spanyolország királya VII. Károly (Don Carlos), Brazília nem köztársaság és német császárság nincs. Hannoverben Ernő Ágost választó fejedelem uralkodik, II. Vilmos egyszerűen Poroszország királya, még pedig az 1866-ban szerzett tartományok nélkül. A többi német fejedelemség a szent római birodalomhoz tartozik, amelynek trónja 1806 óta üres. — Nem kell azt hinni, hogy Ravigny márké magában áll felfogásával, husz jakobita klub támogatja őt és vezérének tekint. Angliában különben két legitimista hírlap is van, a kontinensen pedig hat, Francziországban, Spanyolországban, az egyházi államban, Sziciliában, Portugáliában és Hannoverben. Nemesak a Stuartokért küzdenek, hanem minden köztársasági eszme ellen és a történelmi jogok mellett.

* **Középiszkolát végzett tanulók matematikai versenye.** A Matematikai és Fizikai Társulat III. tanulóversenye folyó hó 24-én délután 2 órakor fog megtartatni és pedig egyidőben Budapesten és Kolozsvárott. A budapesti verseny a Műgyetem könyvtári termében fog végbemenni. A versenyre jelentkezők érettségi bizonyítvánnyal, vagy ennek másolatával tartoznak igazolni azt, hogy a középiszkolai érettségi vizsgálatot a folyó évben tették le. Segédkönyvek, jegyzetek szabadon használhatók. A tételek kidolgozására 4 órai idő van engedve.

* **Hivatalos zárkövelevél.** A budapesti igazságsügyi palota zárkövelevél, a mely október 20-án kelt, a következő passzust tartalmazza: »A zárkövet első Ferenc József ő felsége az országgyűlés tagjainak. és nagyszámu meghívottaknak jelenlétében 1896 október hó 20-án tette le? Volt-e országgyűlés október 20-ikán vagy sem? ez lesz a probléma, a melyen a jövő histerikusá tündönni fog. Pedig a megoldás igen egyszerű. Az okmány-szövegezők úgy jártak, mint az egyszerű szini kritikus, a ki előre megírta, hogy Jászai Mari ma ismét tündöklött Medeában s másnap reggel a kávéházban

hallja, hogy a Kaméliás hölgyet adták Márkus Emiliával. A botlást post festa észrevették a hivatalos körök is. »Budapesti Közlöny«-ben ugyanis megjelent a zárkötéletről szóló tudósítás és az okmány szövege, azonban az ominózus országgyűlési tagok nélkül, a kiket a hivatalos újság egyszerűen kihagyott.

*** Statisztika a budapesti egyetemről.** Érdekes adatokat találunk a lelépő Rector — Dr. Lengyel Béla — záró jelentésében az 1895—6. tanévről. Nem mulaszthatjuk el, ezen számokat, melyek megvilágítják az ország első egyetemének múlt évi életét is, itt közölni. A jelentés szerint az előadásoknak száma egyetemünk mindnégy karában, tantárgyak szerint összesen 552 volt; és pedig az I. félévben 280, a II. félévben 272. Előadottak pedig mindezen tantárgyak 81 ny. rendes, 24 ny. rendkívüli, 79 magán, 1 helyettes és 3 tanító által. Beiratkozott az egyetemre az 1895—6. tanévben az I. félévre: Hittudom. karban; rendes 75, rendkiv. 2, róm. kath. 58, gör. kath. 19. Jogtudom. karban: rendes 2651, rendkiv. 219, rkath. 1296, gkath. 56, gkel. 125, ághitv. 241, helvhitv. 353, unit. 9, izr. 790. Orvostud. karban: rendes 803, rendkiv. 29, rómkath. 230, gkath. 12, gkel. 22, ág. 70, helv. 65, unit. 1, izr. 432. Bölcsészeti karban; rendes; 473, rendkiv. 32, rkath. 241, gkath. 16, gkel. 21, ág. 82, helv. 78, unit. 1, izr. 66. Összesen; rendes 4002, rendkiv. 282, rkath. 1825, gkath. 103, gkel. 168, ág. 393, helv. 496, unit. 11, izr. 1288. Gyógyszer. hallgatók: I. rendkiv. 63, rkath. 35, gkath. 4, gkel. 1, ág. 8, helv. 6, izr. 9. II. rendkiv. 60, rkath. 33, gkath. 2, ág. 7, helv. 11, izr. 7. Mindössze: 4407. A második félévben kimaradt a rendesekből: 1403, a rendkívüliekből: 47. Mindössze 1450. — A tett szigorlatok és egyéb vizsgálatok száma: — I. A hittud. karban: 204. — A jog- és állam tud. kar.: 3809. — III. Az orvosi karb.: 1714. — IV. A bölcsészeti karban: 276. Felavattak a lefolyt tanévben: hittud. doct. 15, canonjog doct. Jogtud. doct. 215, államtud. doct. 62, egyetemes orvos-dr. 162, bölcsész. doct. 36, gyógyász. doct. 10, összesen: 505. Ezenkívül hazánk ezeréves fennállásának ünneplése alkalmával az egyetem 53 disztudori diplomát adott ki. Az egyetemnek személyi és dologi kadásai tettek 825,932 frtot, melyhez az egyetemi kath. alap jövedelme 438,471 frttal járult.

*** 2 frtos borju.** Nem régen közöltük, hogy egy bitangságban talált bornyut a rendőrség elárvereztetett s azt Lőrinczy Gyula rendőrbiztos vette meg 2 frért. A dolog teljesen megfelel a valóságnak, csupán azt jegyezzük meg a hozzánk intézett megkeresésre, hogy az árverést nem Lőrinczy Gyula rendőrbiztos foganatosította, hanem azon mint árverelő résztvett.

*** Levelezők figyelmébe.** A postaigazgatóság már több ízben felkérte a közönséget, hogy budapesti leveleire az utca nevén és házszámán kívül, a kerület számát is írják, melyben az illető utca van. A fölhevást eddig sohasem fogadták meg s ezért most újból ismétli kérését a közönség érdekében.

*** Egy pápa elfogatása.** Lengyel lapok jelentése szerint Moszkvában elfogták Tolsztoj pópát és rendőri fedezet mellett Nisni-Novgorodba szállították, a hol majd papi konzisztórium előtt kell igazolnia magát a katolikus vallás iránt tanusított rokonszenve miatt. Tolsztoj pápa, a ki ősnemes orosz családból származik, segédlelkész volt Urusov herceg házikápolnájában. Egyszerre azonban eltűnt és aztán Olaszországban termett, a honnan a katolikust vallást dicsőítő cikkeket kezdett írni. A nisni-novgorodi konzisztórium felszólította a pópát a hazatérésre és az igazolásra, de mert a felszólításnak nem engedett, papi méltóságának elvesztésére ítélte. Most, hogy Oroszországba visszatért, elfogták és átszolgáltatták az egyházi hatóságoknak.

*** Eleven ékszer.** Vannak párisi divathölgyek, akik mostanában nagy előszeretettel viselik az eleven, csuszó ékszereket! Ez mindenesetre bővebb magyarra szól: az új ékszer a »japán terrapin.« amely formájára a teknősbékákhoz hasonlít s nagyságra középtemű bogár. Ez a kis állat békésen, észrevétle-

nül élt mostanáig, de a csillogó kaméleont észrevették a párisi divathölgyek, aranyláncra csatolták és legujab divatcikknek tették meg. Az ártalmatlan állatkának szép színes pánczéja van, amelyhez a nyakláncot odaerősítik. Az eleven ékszernek aztán meg van engedve, hogy tulajdonosnője nyakán végigmásszon.

*** A város utainak törzskönyve.** A miniszter rendeletéhez képest Beszedits János városi mérnök elkészítette a Nagyváradon levő összes közutak törzskönyvét, új helyszíni felmérések alapján. A törzskönyvet a polgármesteri hivatal átteszi a közigazgatási-bizottsághoz, a mely kebeléből egy küldöttséget nevez ki, hogy az utakat lejárva, annak adatairól meggyőződjék és a törzskönyvet hitelesítse.

*** Közesend és béke.** Ij. Rimler Károly falragaszokon hívta fel a város polgárságát, hogy a 28-iki képviselő-választás alkalmával tartózkodjék a közcse nd és béke megzavarásától annyival is inkább, mert szigorú intézkedéseket tet, hogy a rendezvarók el ne kerülhessék sorsukat. A kormánypartiak is?

*** Az utolsó ezredévi ünnepség.** Az ünnepségek hosszú sorozatát, melyeket a millennium alkalmából rendeztek október 25-én zárja be az új iparművészeti palota fölavatása. Az ünnep fényét nagyban emeli, hogy maga a király is jelen lesz a fölavatásnál. A kultuszminisztérium a következőképpen készítette el a ünnepség programját: A meghívott urak a főbejáraton át belépve a nagy csarnokban — a főbejáratnál a díszemelőnyhez vezető utat szabadon hagyva — két oldalról csoportosulnak. A király érkezése délelőtt 11 órakor. Ő Felségét a felavatáson résztvevő urak élén a közoktatásügyi miniszter a főbejáratnál fogadja. Ő Felsége a nagy csarnokon át a főbejáratnál szemben levő emelőnyhez vonul. A közoktatásügyi államtitkár Ő Felsége engedelmével felolvassa a zárókövetéti okmányt. Ő Felsége az okmányt aláírva, ez egy erre rendelt szekrényben a bejárat közelében fentartott falüregben nyer elhelyezést. A közoktatásügyi miniszter az építkezésnél közreműködött művészeket és építési vállalkozókat Ő Felségének bemutatja. Ő Felsége a közoktatásügyi miniszterrel és a kísérettel a zárókövetéti helyére vonul és a köre kalapáccsal hármalt üt. Ugyanezt teszik az uralkodóház tagjai s az erre felkért főméltóságok. A király a miniszter kíséretében a muzeum és iskola néhány berendezett helyiségét tekinti meg, mialatt a meghívott urak a nagy csarnokban foglalnak helyet. A király az előcsarnokon át visszatér a főbejáratához, hol a miniszter köszönetet mond Ő Felségének megjelenéséért, mire az ünnepély véget ér.

*** Véletlenül kézrekerült katonaszökevény.** A biharmegyei központi járás szolgabírája, egy Groszman nevű fiatal embert tolonczoltatott a várad rendőrség által. Már ki is volt részére állítva a kényszer utlevél, mikor beismerte, hogy őt nem Groszman s a k hívják és már két év óta katonaszökevény. Persze a rendőrség e beismerő vallomás után, egészen másnemű intézkedéseket tett.

*** Az oceánivilágítása.** A newyorki újságok írják, hogy az amerikai kormány mostanában egy érdekes tervezetet tanálmányoz a melyet Renben Glass brooklyni polgár készített s abban áll, hogy bójákból lánczot kapcsol össze a tengeren Newyorkból Queenstownig. Ezekre a bójákra lámpák jönnek s egy folytonos lámpasor vezet majd a hajókat viharos éjszakákon. A hírlapok valószínűnek tartják, hogy a kormány elfogadja a tervet, a mely nagyon meg fogja könnyíteni a hajók járását.

*** Hirtelen halál.** Diószegről írják: Szlovik István, Diószeg község köztisztviselőjében részesült polgára, községi képviselő s megyei bizottsági tag október 20-án délelőtt 10 órakor a postahivatal helyiségében szívizélhűdésben hirtelenül elhalt. Szédülésről panaszkodott a postamesternek, összeesett és meghalt. A nyomban előhívott orvos tett ugyan mentési kísérleteket, de már késő volt.

*** A mai eselédék.** A rendőri krónikák szerint nem tulzottak egy cseppet sem a mai eselédékre vonatkozó állítások. És sajnos, kivétel alig van köz-

tük. Furfangos észszel kispekulálják, hogy gazdájukat miként csapják be lehető legügyesebben. Dr. R. V. előkelő uri ember eselédje is a saját hatáskörénél próbált szerencsét, hogy egy pár forint »mellékes«-re tegyen szert. Minden nap ő járt husért és daczára annak, hogy ő megkapta a pénzt, sohasem fizette ki. Így ment fel aztán a summa egész hat forintig. Hanem a napokban elküldték a cselédet s kísült a turpisság olyaténképpen, hogy az új eseléd más mézáróstól hordta a hust. A régi ezt látva, beállított a számlával, persze a gazda mindjárt világosan látta a helyzetet és jelentést tett a rendőrségnek. *Ilyenek a mai eselédék!*

*** Országosan körözik.** Azok közül a Kohn-ok közül való volt, akiből a legkisebb faluban is lehet találni egyet. Csakhogy ez a Kohn kámforrá vált, nehogy a törvényszék ráolvassa a paragrafust. Zsarolással van vádolva s a nagyváradi kir. törvényszék országosan körözi. Neve: Kohn (recte Kahn) Adolf; félegyházai illetőségű.

*** Berki Gyula a hűvösön.** Nemrég megemlékeztünk arról, hogy ez ördögös lelkű cigánylegény »meggyilkolta« a szeretőjét s emiatt a meggyilkolt lelke panaszt emelt a rendőrségnek. Arról is megemlékeztünk, hogy egy ablakon benyulva, nagyobb pénzsummát emelt el valaki. Tegnap Berki Gyula beállit a rendőrséghez, megtudakolni, vajjon igaz-e az, hogy őt gyanúsítják a lopással.

— Persze, hogy igaz! mondá a biztos és felhívatta a károsultat, ki rögtön ráismert a tolvaj ábrázatjára. A biztos az önként jelentkezőt kénytelen volt letartóztatni.

— Hogy ázs ördög vigye el, hogy soh se lássik napvilágot.

Az átok Berki fejére szállt vissza, mert egy erős lökés — és a rendőrségi börtön legsötétebb fenekén találta magát.

*** Új vasuti hid Budapestén.** Tudvalevően a budapest-esztergomi vasutársaság új összekötőhidat építtetett a főváros északi határán: Ó-Buda és Angyalföld között. A hid most már teljesen elkészült s így az esztergomi vonatok, melyek eddig csak Ó-Budáig jártak, ezentúl átjöhhetnek a pesti oldalra. A hidnak és a rajta átvezető vasut ó-buda-angyalföldi szakaszának műszaki bejárására a kereskedelmi miniszter október 31-ik napját tűzte ki. November elején tehát megnyílik az új forgalmi vonal is. Ez lesz az ötödik Duna-hid Budapestén.

*** Örökségből jótékonycélra.** Halász Kálmán mező-keresztesi mérnök a nemrég elhalt Kovács János volt budapesti ítélőtáblai bírótól nejevel és a Papanek és Etterle testvérekkel együtt nagyobb összeget örökölt. Tegnap Halász Kálmán értesítette Biharvármegye alispánját, hogy a saját valamint a Papanek és Etterle testvérek részéről is 50—50 frtot, összesen 150 frtot adományoznak a biharmegyei közkórház javára. Az összeget be is küldte az alispáni hivatalhoz.

*** Rendőri hírek. Ismét kabát lopás!** Legközelebb állandó rovatot nyithatunk e czímen, mert mint a rendőrség gondolja, valamennyit egy ember viszi véghez, kit pedig nagyon nehéz kézre keríteni. Tegnap dr. Barta János kapuczinus-utczai lakostól lopták el 40 frt értékű felöltőjét — legujabban. — *Sírfosztogatók.* Magyar János, a Rulikovszky-temető sírásója jelentést tett a rendőrségi hivatalnál, hogy tegnap éjjel két sírról a »tuja« fákat leveleiről teljesen lekopaszították. Valószínűleg a közelgő halottak napjára koszorut kötnek s mind a virágok lopottak, valószínűleg a piacra szánták eladás végett. — *A »becsületes« asztalos legény.* Egy nagyváradi asztalos 15 napra elutazott. Ezalatt legénye felvállalt holmi munkákat és folyton ezekkel foglalatzkodott. A kiadott munkát nem végezte el, az ujonnan felvállaltat elkészítette ugyan, de árát felszedte. A gazdától aztán nem fogadta el a bért, hanem perczentet adott neki. A gazda feljelentette a rendőrségnek, az élelmes legényt. — *Sikkasztó péklegény.* Koruhei Antal pékmester legénye vagy 40 frt sütemény árával megszökött. A rendőrség elfogta. Jakobovitsnak hívják s csak 21 frtot ismer be, mint elsikkasztott pénzt.

A szerkesztőség nem vállal felelősséget az alábbi reclam-ujdonságokért.

x **A hölgyközönségnek** ajánlja Neumann J. kalapgyárát, (Bpest, IV. kigyó-utca 6. sz.) hol a legújabb és legszebb őszi és téli kalapok a legnagyobb választékban jutányosan kaphatók.

x **Nagy lyoni selyem occasio. 50000 méter legújabb selyem** érkezett á 0.65—1.25 forintig **Weiner Mátyás** divatáru-házába (Budapest, Andrassy-út 3.) Minták ingyen és bérmentve.)

Iparosok érem pályázata.

Az országos iparegyesület azért, hogy a hazai iparosokat előmenetelre buzdítsa s az ipar előmozdítása körül szerzett érdemeiket elismerésben részesítse s ez uton a hazai ipart előmozdítsa, elhatározta, hogy kiváló iparosok számára az alább megjelölt érmekeket adja ki.

I. **Diszérem** oly iparosok számára, a kik gyakorlati működésük által a hazai ipar előmenetelét idézték elő.

Ez érem elnyerhetésére igazolandó: hogy az illető iparos valamely, hazánkban még nem üzött iparágnak, vagy ipari eljárásnak föltalálója és életbeléptetője, vagy pedig bevezetője és meghonosítója, vagy hogy már előbb is üzött iparágat gyakorlati ipari működése által a tökéletesség és versenyképesség magasabb színvonalára emelte.

Ez éremnek az illető iparág közgazdasági fontosságához, az illető iparos működésének többé-kevésbé jelentékeny voltához és a hazai ipar fejlődésére való hatásához képest három fokozata lesz és pedig arany, ezüst és bronz.

II. **Diszérem** oly iparosok számára, a kik a rendszeres műves iparban (kézművesség) ipari jelességükkel tűnnek ki.

Ez éremre pályázónak igazolnia kell, hogy iparát rendszeresen megtanulta, ismereteit és ipari képességét folyton tökéletesíteni igyekezett és készítményeinek jelességével bebizonyította, hogy szakában »jeles mesternek« tekintendő. Ez éremnek két fokozata és pedig ezüst és bronz lesz.

III. **Diszérem** oly iparosok számára, a kik a kor igényeinek és a külfölddel való versenyképesség föltételeinek megfelelő ipartelep (gyár, műhely) hoztak létre s annak helyes vezetése által versenyezni képesek.

Ez érem elnyerhetésére igazolandó, hogy az illető ipartelep megfelelő helyiségben, hajtóerő, gépek, dolgozó gépek vagy készülékek és eszközökkel úgy van felszerelve, a mint a külföldi hasonló telepek; továbbá, hogy a munkások száma, valamint bér- és képzettségi viszonyai a versenyképes gyártás föltételeinek megfelelőek; továbbá, hogy a készítmény az árhoz arányosított jóság tekintetében más hazai és külföldi készítményekkel versenyezhet, vagy ezek helyett igazolandó, hogy az illető iparos figyelemreméltó mértékben kivitelre is dolgozik és készítményeinek a külföldön is kelete van. Ez érem az illető telep nagyságához és a berendezés és üzem tökéletességéhez képest két fokban és pedig ezüstben és bronzban lesz.

IV. **Diszérem** oly iparosok számára, a kik iparukat művészeti irányban fejlesztik és e tekintetben figyelemreméltó sikert képesek fölmutatni.

Az érem elnyerhetésére igazolandó, hogy az illető iparos, vagy önmaga, vagy e célra berendezett ipartelepe által oly iparcikkeket állít elő, melyek művészeti értékkel bírnak, vagy a jó műizlés kívánalmainak teljesen megfelelőek.

Minden egyesületi tagnak jogában van javaslatot tenni valamely — véleménye szerint

— érdemesült iparos kitüntetésére iránt. Pályázatra minden Magyarországon lakó, illetőleg Magyarországon iparteleppel bíró iparos jogosítva van.

Munkás érmek. Mivel az ipar előmenetel nagyrészt a munkásosztály jelességétől függ, az országos iparegyesület jutalmazó elismerésben akarja részesíteni azokat a gyári szakvezetőket, kézműves segédeket és kiválóbb gyármunkásokat, a kik hosszabb ideig egy munkaadónál dolgoztak, szorgalmas és buzgó magaviseletükkel, vagyis elismerésre méltó jelességükkel, vagy a közvetlen felügyeletük alatt lévő munkásoknak és tanulóknak okszerű vezetésével, vagy oktatásával a hazai ipar körül érdemeiket szereztek. A pályázatnak nem szükséges egyébből állani, mint egy egyszerű levélből, a melyet a pályázó mestere, gyárigazgatója, szóval munkaadója, az iparegyesülethez intéz és a melyben elő vannak adva az illető munkásnak jutalmazásra méltó jeles tulajdonságai. A pályázók ügyességének föltüntetésére egy-egy saját készítésű minta darab is beküldhető.

Ösztöndíjak. Az orsz. iparegyesületnél elhelyezett Szabóky Adolf-alapítvány kamataiból évenként tíz darab cs. és kir. arany ösztöndíjat ítélnek meg, jóviseletű, szakukban előre törekvő iparossegédeknek. Pályázhatnak a főváros területén legalább három év óta gyakorlatilag foglalkozó ama kézműiparossegédek, a kik az orsz. központi katolikus legény-egyesület, vagy ehhez hasonló rokon egyesületnek voltak, vagy ma is tagjai. — A Posner-féle ösztöndíjból évenként 10 darab cs. és kir. aranyat adnak ki, a melyre azonban csakis a könyvnyomdászattal, könyvkötéssel, vagy kartográfiával foglalkozó segédek pályázhatnak.

A megítélendő kitüntetések és ösztöndíjakat az iparegyesületnek 1897. évi május hónapjában tartandó közgyűlésen adják át. A kelően felszerelt pályázati kérvények az orsz. iparegyesület igazgatóságához 1896. december 31-ig nyújtandók be. Bővebb fölvilágosítást az egyesület irodája (Budapest, VI. ker. Uj-utca 4. sz.) nyújt.

Az „Alkotmány“ sajtópere.

— Eredeti tudósítás. —

Budapest, okt. 22.

Egy előljárási panasz. Mikor néhány hónap előtt a budapesti sajtóbíró, a garamkissallói vérvád esetét tárgyalta, az öngyilkossá lett Adler Ignác panaszos mellett az odaváló Takács István törvénybíró, Nagy János községi bíró és Fuchs Endre jegyző voltak az erkölcsi tanúk. A tárgyalás vádlottja, Fusz János plébános elíteltetvén. Az **Alkotmány** megtámadta a sajtópörben szerepelt erkölcsi tanukat. Takácsról azt írta, hogy bíró létére szénát lopott és vele, a tolvaj bíróval egy huron pendül Nagy János is, a másik bíró, — Fuchs jegyző pedig, ő tudja miért, részrehajlóan vallott Adler mellett. A két bíró és a jegyző rágalmozás miatt pört indított, mire a bepanaszolt cikkek szerzőjeként Rédey recte Prohászka Ferenc váci hírlapíró jelentkezett. Ma tartották meg ez ügyben Zsitvay Leo elnöklete alatt az esküdtzéki tárgyalást, melyen a magánvádlókat Guthi Soma dr., a vádlottat Bein Ágost védte. Miután a vádlott kijelentette, hogy a Nagy bíróra vonatkoztatott vádja téves volt s azt visszavonja, a felek közt hosszabb vita folyt a bizonyítás megengedésének kérdésében.

I R O D A L O M

— **Előfizetési felhívás** a legeredetibb s legolcsóbb imakönyvre, mely nélkülözhetetlen úgy a tanítás, mint lekipásztorkodás terén.

November hó közeledtével, mint mely a purgatóriumban szenvedő lelkek kiszabadítására van szentelve, szolgálatot véltünk tenni a ft. papságnak és a magyar keresztény világnak, midőn felhívjuk a figyelmét, az e czélt szolgáló legeredetibb, legolcsóbb és legnélkülözhetetlenebb imakönyvre.

Semmi sem oly könnyű talán, mint imakönyvet írni. Csak össze kell válogatni a szebb imádságokat, a fülbemászóbb népénekeket és kész az imakönyv; hanem eredeti imakönyvet készíteni annál nehezebb. És **Nemeskey Andor** nagyváradi plébános „**Jésus, Mária, József** vagyis **Bücsűimák gyűjteménye**“ című imakönyve ilyen.

A jeles egyházi írónak, akinek neve bizonyára nem ismeretlen a nagy közönség előtt, mivel annyit irt, hogy munkáival ki lehetne rakni Nagyvárad járdáját a plébániától a vasuti állomásig; e könyvében az általános részen kívül össze vannak gyűjtve mindazok az imák, a melyekhez a szentséges római pápák a legrégibb időtől napjainkig búcsúkat fűztek. Már pedig a búcsúknak kincstárát, a magunk és azok lelki üdve érdekében kiaknázni, a kiknek üdvössége reánk bízott, elkerülhetetlen kötelessége minden papnak.

Ennélfogva ez az imakönyv nélkülözhetetlen theologiai tanároknak, lekipásztoroknak, hitoktatóknak, papnövendékeknek, hiveknek egyaránt.

Az eredeti és szép tartalom kivül ajánlja e munkát a mesés olcsó ár. Elmondhatjuk, hogy ilyen olcsó imakönyv, a mellett a kiállítás, papir és művészi kivitel mellett, a melylyel bír, nem jelent meg még könyvpiacunkon. Ára az 521 lapra terjedő munkának: kötetlenül 70 kr., vagy 3 e. s.; angol vászonkötésben, vörös metszettel 1 frt vagy 4. e. s.; ugyanaz aranymetszettel 1 frt 20 kr. vagy 5. e. s.; chagrín bőr vagy bársonykötés 1 frt 70 kr. vagy 7. e. s.

A szállítás portómentesen történik s a ki 6 megrendelőt gyűjt, annak egy tiszteletpéldány folyósíttatik.

A megrendelések **Pák Emil** hitoktató címére (Nagyvárad-Olaszi) küldendő, mint a ki azt a szerző nagymérvű elfoglaltsága miatt magára vállalta.

TANÜGY.

Az iparostanoncz iskolai bizottság tagjait, a Városháza tanácstermében, f. évi október hó 29-én (csütörtökön) d. u. 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom.

Nagyváradon, 1896. október 20.

Ragány János,
elnök.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt párbajozók. A debreczeni kir. törvényszék büntügyi osztálya okt. 20-án ítelt abban a párbajgyben, mely ez év február havában Herodek Sándor m. kir. honvédtiszt helyettes és Dalmi Barna joghallgató között lefolyt. A párbajra okot báli összeszólalkozás adott. A törvényszék Dalmi Barna joghallgatót nyolcz napi államfogházra ítélte, míg Herodek felett, mivel tényleges szolgálatban levő katona, ítéletet nem mondott. Elítelt enyhítésért, ügyész sulyosításért fellebbezett.

A »**Tribuna**« sajtópöre a Kurian. A »**Tribuna**« című román ujság, a melynek szerkesztője, Baltesz András kilenczszer volt már sajtóvétség miatt elítelve, foglalkoztatta a legfelső bíróságot. Baltesz András, a ki különben nyomdász, de a lapon, mint felelős szerkesztő szerepel, 1896. április 3-án »Templom és iskola« című cikkelyében azt írta a millennium alkal-

mából, hogy a románoknak még az egyedüli menedékük a templom és az iskola, a hova a magyar kormány nem tolaikodik be és nem diktál örömet és lelkesedést. Az ügyészség a magyar nemzet ellen való izgatás miatt perbe fogta Balteszt és házkutatást rendezett lapjában, hogy az inkriminált cikkelyt előkerítse. Ezt azonban Baltesz, a mint a cikkely megjelent, megsemmisítette. Balteszszel együtt a vádlottak padjára került, a lap felelős kiadója Marsall József is, a ki a »Tribuna« nyomdájának üzletvezetője. Az esküdtszék Balteszt 3 havi államfogházra és 300 forint pénzbüntetésre ítélte, ugy szintén elítélte Marsallt is, a kinek ítéletét azonban a törvényszék felfüggesztette, mert úgy vélte, hogy az esküdtek tévedésben voltak akkor, a mikor a kiadással megbízott üzletvezetőt is vétkesnek nyilvánították. A Kuria a semmisítő panaszt elvetette.

Törvényszéki végtárgyalások. A nagyvárad kir. törvényszék büntető ügyi osztálya ma nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Lopás büntetével vádolt Sárközi Mihály és társa bűnügye.

Gondatlanságból, okozott súlyos testi sérülés vétségével vádolt Kocsis Mihály és neje bűnügye.

Lopás büntetével vádolt Miczura Barcza bűnügye.

Gyújtogatás büntetével vádolt Pópa Tógyer. Az ülésen K. Nagy Sándor elnököl: Jegyző: Pánczél Zsigmond.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irta:

GÉRARDE D. 20

Ekkor lépett be ismét a szobába Pável, a főszolgálat inas, és egészen elfogulatlanul jelentette, hogy csak egy fogolyadarat tudott keríteni.

— Hja, ily zord időben szűken áll az élőkamará; mondá a házigazda zavartalan egykedvűséggel. — Tizennégy nap előtt még bővében voltunk a foglyoknak. Szokott vadászni? Beh kár, hogy mult héten nem volt itt. Két nap alatt ötven darab vadat lőttem.

— Ötvenhármát; igazította helyre Pável a gazdáját.

— Ugy van, Pável. Akkor te lőtted a legnagyobb szarvast.

— A bizony, egy nyolczágút; tette hozzá az inas teli önérzettel.

— Most a hó elrontotta a vadászatot; mondá Bogdanovics.

— A rókkák pedig elszedik mind a tyúkjamat: veté közébe Viczia.

— Megállj csak, majd ha a téli fagy vakmerőbbekké teszi őket, fogadom, hogy sikerülni fog nekünk mind elcsipni.

A társalgás ezután már alig volt egyéb, mint Bogdanovics monológja.

Az öreg ur oly nagy ékesszólást fejtett ki gazdasági tervei előadásában, hogy Kázmérnak, aki ahhoz nem értett, szédült tőle a feje.

A posványos ér ott a réteken keresztül egész vagyont képvisel; ugyananyit a még meg nem született birkák gyapja; a tehenészet egész aranybánya lesz; az erdőben pedig milliókat lehet találni, de hát az emberek nem látják azokat. Majd megmutatja ő nekik! Nem fog ő a kályha mögött ülni vagy a pitvarban pipázni reggeltől estig, hanem be fogja takarítani azt a dúsgazdagságot, melyért csak a kezét kell kinyújtania. Aztán majd épít vasutat, hiszen az oly könnyű.

Kázmér jókora megkönnyebbülést érzett, midőn az ebéd végén a bőbeszédű házi ur, aki valami rendetlenséget vett észre az udvaron, rohamosan ott hagyta őt Vicziával.

— Egy vagy két darab cukor tetszik a

fekete kávéhoz? kérdezte Viczia a kredenz felelő, hol a kávé csészébe öntötte.

Kázmér odament hozzá.

— Kérek két darabkát.

A kéz, mely a kávéskannát tartotta, szép, formás és fehér volt. Arról azután Kázmér tekintete fölfelé siklott. Az ifjú hölgy külseje mégis csak megérdemli a figyelmet. Habár arczszíne nem volt friss, de egészen tiszta volt. A szürke szemek nagyok voltak és mély tűzűek; a barna haj sima és dús. Nem volt sem csinos, sem vonzó; csak rendkívüli szellemi képességek óvhatták meg attól, hogy ne nézzék közönséges, köznapi lénynek.

— Kedves atyja tetőtől talpig gazda; mondá Kázmér.

— Mindenben olyan; felelt Viczia, mintegy mentetve az atyját. — Nem is lehetne más a milyen; csak attól tartok, hogy mindent rózsaszinben lát.

— Jobb az, mint a fekete szín; viszonzá a fiatal tiszt mosolyogva.

Viczia is mosolygott.

— Sok árnyalat van a rózsás és fekete szín között, de az apa szántóföldjei, lovai és juhái távolból nézve mind rózsás színűek.

— Szántó földjeim s juhaim nincsenek veté közbe Kázmér, — de lovaimat én is csak rózsaszinben látom.

— Akkor is, ha feketék.

— Akkor is; viszonzá a huszártiszt nevetve.

Nevetése oly őszinte volt, hogy ráragadt Vicziára, aki kezdett kicsit engedni hideg modorából.

Mi sem képes az embereket gyorsabban közelebb hozni egymáshoz, mint egy kis bolondozás.

— Remélem, kezdé újra a leány, hogy nem fáradt el a sok ásótól, ekétől, mikről apa beszélt.

— Nem; habár nem is tartoznak azokhoz a dolgokhoz, melyekért rajongani szoktam. — Ebéd alatt pedig ugyancsak sokat hallhatott róluik.

Viczia e szóknál egyenesen a szeme közé nézett és Kázmér úgy érezte, hogy még soha sem találkozott ily nyílt és szilárd tekintettel. Ez elől bajosan lehet a saját gondolatait elrejtteni; de Kázmértól távol állt minden alakoskodás.

— Megengedem, hogy többet hallotam róluik, mint amennyit értek belőlük. Alig vagyok képes egy sarlót az ásótól megkülönböztetni. Én csak egy pengét ismerek és ez a kard.

— Egy lengyelnek csak lengyel kardot kellene viselnie; mondá határozott hangon Viczia.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Reformok Törökországban.

Athén, október 22. (M. É.) A görög kormány külföldi képviselőihez jegyzéket intézett az iránt, hogy Törökország keresztény tartományában ugyanazon reformok létrehozásán fáradozzanak, melyeket Kréta szigetén életbe léptettek. A görög kormány nézete szerint ezen reformok alkalmasak volnának Törökországban a status-quot állandóan megszilárdítani.

Botrány Belgrádban.

Belgrád, október 22. (M. É.) A nagy pompával végbe ment Moische püspök temetése alkalmával nagy botrány merült fel. A sirások ugyanis lerészegedvén a koporsót elejtették, úgy hogy az darabokra törött, s a hullát is nagy nehezen tudták összeszedni. A kormánypárti »Videlo« meg fog szünni, miután a neki szánt eddigi segélyt megvonták.

Uj konzul Skutariban.

Cettinje, október 22. (M. É.) Az elhunyt Kriloff helyébe Scherbatoff államtanácsost nevezték ki Skutariba konsullá.

Örmények Bulgáriában.

Sofia, október 22. (M. É.) A Porta a bolgár kormánynál felszólamlott az iránt, hogy az örmény felkelők menedéket találjanak Bulgáriában. Az örmény felkelőket a macedon bizottság segélyzi s a segélyhez szükséges összegeket a londoni örmény bizottság bocsátja rendelkezésükre.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³⁵ d. e., 2 ²² d. u., 11 ³⁵ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ¹⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvona 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁰⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹⁵ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁵⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ²⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

KÖZGAZDASÁG.

Ülés a keresk. és iparkamarában.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara állandó bizottsága tegnap délután ülést tartott, melyen a kamara jövő évi költségvetését állapították meg.

Jelen voltak: Janky József elnök, Farkas Izidor, Hoványi Ferencz, Frankl Lázár, ifj. Moskovits Mór, Mihely Pál, Voszka Ferencz, dr. Sarkadi Lajos titkár, Fuszek Lajos irodatiszt.

A jövő évi költségvetés.

A jövő évi költségvetést, általánosságban az eddigi keretben állapították meg, csupán a szolgáló fizetését emelték fel 400 frtről 500-ra.

A kiadás főösszege 9212 frtban, a bevételé 9335 frtban lett megállapítva s így a bevételi felesleg 123 frt.

A házaló kereskedés ellen.

Tárgyalta a bizottság L. Bányai Béla és társai kérelmét a házaló kereskedés eltiltása tárgyában.

Az állandó-bizottság a kérdés tanulmányozása és véleményes jelentéstétel céljából egy ad hoc bizottságot küldött ki, amelynek tagjai: Ullmann Izidor, Mihely Pál, Farkas Izidor, Andrényi Lajos, Steiner M. Albert és Kunz Gusztáv. A véleményes jelentést az október 30-án tartandó teljes ülés fogja tárgyalni.

A szövő-házi ipar fejlesztése.

Kovács Sándorné vaskohi lakosnő a szövészet fejlesztése céljából 10 szövőszéket és évi 1000 frt államsegélyt kér a minisztertől.

A kérelmet a miniszter véleményezés végett leküldötte a kamarához.

Az állandó bizottság, tekintettel azon körülményre, hogy Vaskoh vidékén a szövő ipar igen el van terjedve, de csak kezdetleges módon; s egy ily intelligens, szakavatott vezetés alatt álló szövőintézet, mint a melyet kérvényező

akar létesíteni, csak fejleszteni fogja a vidék
e nembeli házi iparát, — a legmelegebben pár-
tolja a kérelem teljesítését.

Váltóbírák az O. M. B.-nél.

Az Osztrák-Magyar-Bank nagyváradi fiókja
tudatja a kamarával, hogy a váltóbírák közül
kik lépnek ki ez év végén s helyettük ajánljon
a kamara.

A jövő évre kilépetteket: Farkas Izidort,
Hlatky Endrét, Kunz Gusztávot, Lévy Zsigmon-
dot, Weisz Gábort; továbbá ezen kívül Hoványi
Gézát, Balázsházy Bertalant, ifj. Moskovits Mórt,
Kugler Albertet, Deutsch K. Ignácot, Aufrecht
Mórt és Berger Dánielt ajánlja váltóbírállókul a
bizottság.

Ezzel az ülés véget ért.

Zsir-árak. A rendőrségi hivataltól értesí-
tenek bennünket, hogy a sertész vész következ-
ményekért a zsirárak tulmagas fokra hágták,
amilyenre nem is lehet emlékezni. Különösen
Nagyváradon érte el a drágaság nouplus ult-
raját. A részletes kimutatások szerint legol-
csóbb volt a zsir özv. Pontéli Jánosné sasut-
czai üzletében. Hivatalos vizsgálat szerint, a
zsir ugy ez, mint minden más üzletben kifo-
gástalan minőségű és tiszta volt.

Terménytőzsde.

Budapest, október 22.

B u z a	ősze, bácskai	7.50
	ősze, északi	7.52
	október-novemberre, bácskai	7.31
	okt.-nov.-re északi	7.92
R o z s	ősze bácskai	6.81
	ősze, északi	6.83
T e n g e r i	okt.-nov.-re, bácskai	4.19
	okt.-nov.-re, északi	4.21
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	0.00
	okt.-nov.-re, északi	0.00

Bécs, október 22.

B u z a	tiszai	8.15—8.45
	bánsági	7.90—8.35
	bácskai	7.75—8.25
	szokványáru ősze	8.28—8.30
B u z a	szokványáru tavaszra	8.39—8.41
R o z s	tiszavidéki	7.10—7.25
	szokványáru ősze	7.22—7.25
	szokványáru tavaszra	7.38—7.40
T e n g e r i	magyar	4.70—4.80
Z a b,	magyar kereskedelmi	6.20—6.40

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.35
Magyar koronajárdék	99.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—

Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italméresi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Osztrák járadék papirban	101.10
Osztrák járadék ezüstben	101.10
Osztrák járadék aranyban	121.52
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészevény	944.—
Magyar hitelbank részvény	403.50
Osztrák hitelintézeti részvény	366.30
Osztrák-magyar államvasuti részvény	363.—
20 frankos arany (Napoleondor)	9.50
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.85
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Szép diszfák, bokrok és disznövények,

nemkülönbön igen szép, magról nevelt

f e n y ő f á k

jutányos árban kaphatók 238 2—10

Nagyváradon, a Rhédey-kerti faiskolában.

Nagyobb vásárlásnál külön engedmény, árjegyzék kívánatra bérmentve.

5000 rózsafa eladó 5000
5000 rózsafa eladó 5000

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGO
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

P A P I R - é s I R O D A S Z E R E K

* * * * * raktara. * * * * *

Kitünő minőségű, czégünkkel ellátott aczéltollak.